

Tadeusz Mazowiecki (1927-2013)

Jesteśmy też – każdy z nas – odpowiedzialni za to, jak toczy się świat. Wolność ludzka posiada jakby to ograniczenie, że człowiek nie może uwolnić się od wyboru. Jakże by nie było jego miejsce w świecie i w społeczeństwie, wybór jakiego dokonuje swoim postępowaniem, nie rozplywa się w nicości, ale bądź powiększa to, co budzi nadzieję, bądź też zasila to, co jest złem i rozpaczą.

Artykuł programowy miesięcznika „Więź”, którego twórcą był Tadeusz Mazowiecki, 1958 r.

Pojednanie polsko-niemieckie

Ułożenie stosunków ze jednoczącymi się Niemcami było jednym z najpoważniejszych wyzwań stojących przed rządem Tadeusza Mazowieckiego. Polska po drugiej wojnie światowej została przesunięta o 300 km na Zachód, a ustalenie granicy na Odrze wiązało się z wysiedleniem 2 milionów Niemców. Zmiany te były korzystne dla Polski, ale kryła się w nich pewna pułapka. „Stalin tworząc swoje makiawelskie dzieło zakładał, że nowa Polska przesunięta, aż nad Odrę będzie skazana na wieczny konflikt z Niemcami” – komentował Stanisław Stomma.

W latach 1989-1990 należało zatem uzyskać istotny wpływ na jednoczenie Niemiec, otrzymać od nich gwarancje nienaruszalności granicy i rozpocząć proces historycznej zmiany, tak aby uciec wreszcie fatalizmowi „wiecznego konfliktu” Polski i Niemiec. Mazowiecki miał dużą szansę osiągnąć te cele, także z uwagi na to, że od lat utrzymywał rozliczne stosunki z działaczami chrześcijańskimi w Niemczech Zachodnich. Cieszył się uznaniem i zaufaniem.

Przełomem okazała się wizyta kanclerza Helmuta Kohla w Polsce, w listopadzie 1989 r. Podczas Mszy świętej w Krzyżowej szefowie rządów objęli się. Ten „znak pokoju (...) jest porównywany do uścisku dłoni Kohla z François Mitterrandem w Verdun w 1984 roku podczas uroczystości poświęconej żołnierzom poległym w czasie I i II wojny światowej. Porównanie to nie jest przypadkowe. Niemieccy politycy często podkreślają, że chcieliby, aby stosunki polsko-niemieckie były tak dobre jak te z Francją (...)” – przypomina dziennikarz M.Kokot.

W kolejnych latach oba kraje podpisały układ graniczny (1990) i traktat o dobrym sąsiedztwie (1991).